

KONYA TİCARET ODASI

İTALYA ÜLKE RAPORU

ETÜD - ARAŞTIRMA SERVİSİ

Şubat 2006

GİRİŞ.....	2
------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM

İTALYA’NIN EKONOMİK, TİCARİ VE SEKTÖREL PROFİLİ

1.1. Genel Ekonomik Durum.....	3
1.2. İtalya’nın Dış Ticaretindeki Başlıca Maddeler.....	3
1.3. İtalya’nın Hizmet Ticareti.....	4
1.4. İtalya’nın Başlıca Ticari Ortakları.....	4
1.5. İtalya Ekonomisinin Sektörel Profili.....	4
1.6. Diğer Özellikler.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE İLE İTALYA’NIN KARŞILIKLI OLARAK YATIRIM YAPABİLECEKLERİ ALANLAR VE İŞBİRLİKLERİ

2.1. Türkiye – İtalya Arasındaki Anlaşmalar.....	6
2.2. Türkiye – İtalya Ticari İlişkileri.....	6
2.3. Türk Yatırımcıların İtalya’da Yatırım Yapabilecekleri Alanlar.....	6
2.4. İtalyan Yatırımcıların Türkiye’de Yatırım Yapabilecekleri Alanlar.....	8
2.5. İkili Ticari İlişkilerde Avantaj ve İşbirlikleri.....	10
2.5. Türkiye İle İtalya Arasında KOBİ’ler Konusunda İşbirliği.....	11
2.6. İtalya İle Kara Ulaştırması ve Geçiş Belgelerinin Durumu.....	12
2.7. İtalya İle Deniz Taşımacılığı.....	13
2.8. Türkiye İle İtalya’daki Fuarlar.....	14

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONYA İLE İTALYA ARASINDAKİ YATIRIM İMKANLARI

3.1. Konya’nın Ekonomik, Ticari ve Sektörel Profili.....	15
3.1.1. Konya’nın Ekonomik Potansiyeli.....	15
3.1.2. Konya’da Önde Gelen Sektörlerin Durumu.....	16
3.1.3. Konya’nın Rekabetçi Üstünlükleri.....	18
3.1.4. Konya’da Organize Sanayi Bölgeleri Ve Sektörel Dağılımları.....	19
3.2. Konya’nın Yabancı Yatırımcılara Sunduğu Başlıca Avantajlar.....	21
3.3. Konya’da İtalyan Yatırımcılar İçin Önerilebilecek Yatırım Alanları.....	22

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	24
------------------------	----

KAYNAKÇA.....	25
---------------	----

GİRİŞ

Avrupa Birliği'ne tam üyelik yolunda kararlılıkla ilerlemekte olan Türkiye, bugün ekonomik ve siyasi alanda kaydettiği olumlu gelişmeler sayesinde AB direktiflerinden pek çoğunu uyumlaştırmayı başarmış bulunmaktadır.

Ülkemiz için AB'ye tam üyelik hedefi bakımından stratejik bir ülke olan ve en büyük ticari partnerimiz konumunda bulunan İtalya ile ticari ilişkilerimiz istikrarlı bir gelişme göstermektedir.

İtalya'nın Dış Ticaretten sorumlu Bakanının 2004 yılında ülkemize yaptığı ziyareti sırasında Sanayi ve Ticaret Bakanlığımız ile Üretim Faaliyetleri Bakanlığı arasında 15 Aralık 2004 tarihinde imzalanan Protokol ve çerçevesinde oluşturulan "İzleme Komitesi"nin ilk toplantısı 14-16 Mart 2005 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Hazırlamış olduğumuz bu raporda öncelikle İtalya'nın ekonomik, ticari ve sektörel profili hakkında bilgi verilerek, geride bırakılan bir yıl içerisinde İtalya ile Türkiye ticari ilişkilerinde yaşanan gelişmelerden söz edilerek, İtalya ile Türkiye arasında yapılabilecek karşılıklı yatırım imkan ve avantajları tespit edilmeye çalışılacaktır. Son olarak Konya ile İtalya arasında var olan yatırım imkanları değerlendirilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İTALYA’NIN EKONOMİK, TİCARİ VE SEKTÖREL PROFİLİ

1.1. Genel Ekonomik Durum

İtalya’da, 2004 yılında imalat sanayi ve tarımsal faaliyetler azalırken hizmet ve inşaat sektörlerinde olumlu gidişat gözlemlenmiştir. 2004 yılında ihracat %6,1 artarken, ekonomik büyüme ise beklenenin altında gerçekleşerek %1’de kalmıştır. Bunda dış talep azalışı ile iç talep zayıflığının birleşmesinin payı olmuştur.

2004 yılında iç tüketim zayıf bir dinamik göstermiştir. Buna rağmen brüt yatırımlar düşüşü telafi etmiştir. İnşaat sektöründeki yatırımlar başı çekerken, motorlu taşıtların olumsuz dinamiği ise genişlemeyi frenleyen etken olmuştur. İtalyan ekonomisi ılımlı bir büyüme temposu göstererek %2,3’lük AB ortalamasının altında seyretmiştir. Ayrıca İtalyan ekonomisi Euro’nun USD karşısında değer kazanması ve petrol ürün fiyatlarındaki yükseklikten diğer Avrupa ülkelerine kıyasla daha çok etkilenmiştir.

2004 yılında ihracat dinamiği ihracattaki AB dışı ülkelere kayma neticesinde artmıştır. İhracat performansı %7,3’lük artışla Fransa, İngiltere, İspanya’dan iyi düzeyde gerçekleşirken, Almanya’nın %10,4 olan ihracat rakamına göre ise geride kalmıştır.

1.2. İtalya’nın Dış Ticaretindeki Başlıca Maddeler

İtalya’nın en fazla ihraç ettiği mallar listesinde sırasıyla endüstriyel makineler, motorlu taşıtlar, eczacılık ürünleri, madeni ürünler, tekstil, elektrikli araç, gıda ve plastik... gelmektedir. (Tablo 1)

Tablo 1: 2004 Yılı İtibariyle İtalya’nın En Çok İhraç Ettiği Mallar

	Değer (Milyon Euro)	Oran (%)
Endüstriyel makineler	46,932	16,72
Motorlu taşıtlar	31,436	11,20
Eczacılık ürünleri	27,172	9,68
Madeni ürünler	26,990	9,62
Tekstil	25,958	9,25
Elektrikli araçlar	25,545	9,10
Gıda ürünleri	15,525	5,53
Plastik ürünler	10,526	3,75
Mobilya	8,709	3,10
Ayakkabı	7,241	2,58
Beyaz eşya	7,099	2,53
Petrol ürünleri	6,266	2,23
Toplam	280,692	100,00

Tablo 2: 2004 Yılı İtibariyle İtalya'nın En Çok İthal Ettiği Mallar

	Değer (Milyon Euro)	Oran (%)
Motorlu taşıtlar	40,140	14,22
Eczacılık ürünleri	38,064	13,49
Elektrikli araçlar	37,100	13,15
Madeni ürünler	29,357	10,40
Gıda ürünleri	19,360	6,86
Endüstriyel Makineler	18,327	6,49
Tekstil	14i,441	5,12
Kağıt Ürünleri	6,246	2,21
Kauçuk ve Plastik ürünler	5,943	2,11
Petrol ürünleri	4,704	1,67
Cam, seramik	2,992	1,06
Elektrik Enerjisi	1,785	0,63
Toplam	282,205	100,00

İthalatta da canlanma yaşanarak bir önceki yıla göre 2004 yılında %5,5 oranında artış kaydedilmiştir. İthal edilen mal miktarındaki artış ise en çok %10'luk pay ile makinelerde, elektrikli ve hassas cihazlarda görülmüştür. İthalatta en önemli azalma ise rafine petrol ürünlerinde olmuştur. İthal edilen mallar sıralamasında motorlu taşıtlar, eczacılık ürünleri, elektrikli araçlar, madeni ürünler, gıda, endüstriyel makine, tekstil... sayılabilir (Tablo 2).

1.3. İtalya'nın Hizmet İhracatı

İtalya, dünyada 6. hizmet tedarikçisi konumunda olan bir ülkedir. Bu konumunu daha da güçlendirebilmek için pazara girişi engelleyen tüm sınırlamaları azaltmaya çalışmaktadır. Bu güne kadar marjinal kalmış tüm sektörlerle ulaşabilmek için İtalya'nın ticari menfaat haritası yeniden çizilmeye çalışılmaktadır.

1.4. İtalya'nın Başlıca Ticari Ortakları

İtalya'nın başlıca ticari ortağı Almanya'dır. Toplam ihracat ve ithalatının %16,6'sını Almanya'ya gerçekleştiren İtalya'nın diğer ticari ortakları ise %11,94 ile Fransa, %6,11 ile ABD'dir. Türkiye ise İtalya'nın ticari partnerleri sıralamasında toplam ihracat ve ithalatının sadece %1,72'sini kapsayarak ancak sonlarda yer almaktadır.

1.5. İtalyan Ekonomisinin Sektörel Profili

İtalyan ekonomisine sektörel anlamda baktığımızda %63 ile hizmet sektörünün ilk sırada yer aldığını görmekteyiz. Hizmet sektörünü %32 ile sanayi, %5 ile tarım sektörü izlemektedir. Tarım sektörü 2003 yılında bir önceki yıla göre %0,9 oranında gerileme yaşarken, sanayide 2003 yılında önceki yıla göre %0,3 oranında artış yaşanmıştır. Bu artışta inşaat sektöründeki %2,5'lik iyileşmenin payı yüksek olmuştur.

Elektrik, gaz, sıcak su üretim dağıtımını sanayide katma değer %6 oranında artarken, maden çıkarmada %0,5, imalat sanayinde ise %09 oranında düşüş yaşanmıştır. En dinamik sektörler katma değerleri %2,3 artan maden, madeni eşya sektörleri ile %1,9 artış kaydeden kağıt, basım ve yayıncılık sektörleri olmuştur.

Hizmet sektöründe katma değer 2003 yılında %1,9 oranında artmış, bu artışta finansal aracılıktaki hafif daralma ile kira, taşınmaz mallar, mesleki ve işletme faaliyetlerindeki artışın yansımaları büyük olmuştur. Yani ticaret ve taşımalarda düşük katma değer artışı olmuş, otel ve kamu yerlerinde hizmet sektörünün katma değeri ise düşmüştür.

1.6. Diğer Özellikler

Enerjide İtalya sanayide yıllık 35 Gwh elektrik tüketmektedir. Yıllık toplam elektrik tüketimi ise 325.000 Gwh'dir. Bu elektriğin %70,4'ini ithal edilen yakılabilir fosillerin yakıldığı termoelektrik santrallerden, %16,4'ünü yenilenebilir kaynaklardan, kalan %13,2'sini ise direk ithal ederek elde etmektedir. İtalya, %82 ile en çok enerji ithal eden ülke konumundadır. Enerji konusunda dışa bağımlı bir ülkedir.

Akdeniz'in merkezindeki konumu ile İtalya, Karadeniz hava bağlantıları için çok önemli bir merkezdir. Mal taşınması için hangi yol tercih edilirse edilsin altyapısı, ticari trafiği kolaylaştırıcı niteliktedir. Karayolu ile taşımacılık ilk sırada yer almaktadır.

Yabancı şirketlerin İtalyan ekonomisine katılım süreci 1980'li yıllarda hızlanmıştır. Yabancı sermayeyi uzak tutan sorunlar ise şunlardır:

- üretim maliyetinin artışı
- vergi rejiminin karışıklığı
- enerji, telekomünikasyon ve havayolu taşımacılığın pahalılığı
- yenilikçi ve eğitici sistemlerdeki zaafılar.

İtalya'da şu anda yabancı sermayeli şirketlerin sayısı 1.850 adetken, çok uluslu şirketlerin sayısı ise 1.050 adettir. Yabancı sermayeli şirketlerin %65,5'i Batı Avrupa, %28,2'si Kuzey Amerika, %2,7'si Japonya ve %25'i ise ABD'dendir. Yatırımlar en çok Kuzey İtalya'da yapılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE İLE İTALYA’NIN KARŞILIKLI OLARAK YATIRIM YAPABİLECEKLERİ ALANLAR VE İŞBİRLİKLERİ

2.1. Türkiye – İtalya Arasındaki Anlaşmalar

- ❖ Uluslar arası karayolu taşımalarına ilişkin anlaşma (30.06.1971)
- ❖ Ekonomik, Endüstriyel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması (16.12.1976)
- ❖ Tarımsal İşbirliği Protokolü (24.12.1987)
- ❖ Ekonomik, Sanayi ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu VI. Dönem Mutabakat Zaptı (14.12.1989)
- ❖ Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması (27.07.1990)
- ❖ Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması (22.03.1995)
- ❖ 24 Ocak 1952 tarihinde Ankara’da imzalanan “Ticaret Anlaşması” İtalyan tarafın talebi üzerine, 16 Şubat 1992 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

Türkiye ile İtalya Arasında Gerçekleştirilen Resmi Ziyaretler ise şöyledir:

- 12-13 Mayıs 2003 tarihinde İtalya Başbakanı Silvio Berlusconi,
- 13-20 Mayıs 2003 tarihinde İtalya Üretim Faaliyetleri Bakanı Antonio Marzano ülkemizi resmi ziyarette bulunmuştur.
- 7 Temmuz 2003 tarihinde Palermo’da Devlet Bakanı Sayın Kürşat Tüzmen ile İtalya Üretken Faaliyetler Bakanı Antonio Marzano ikili görüşme gerçekleştirmişlerdir.
- 24 Kasım 2004 tarihinde Roma’da gerçekleştirilen “Türk – İtalyan Forum”una Dışişleri Bakanı Sayın Abdullah Gül katılmıştır.
- 13-15 Aralık 2004 tarihinde İtalya Dış Ticaret Bakanı Adolfo Urso, beraberinde İtalyan işadamları ile birlikte ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.
- 14-16 Mart 2004 tarihlerinde Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Ali Coşkun, beraberindeki işadamları heyeti ile birlikte İtalya’ya bir ziyaret gerçekleştirmiştir.
- 22-25 Kasım 2005 tarihlerinde, İtalyan Cumhurbaşkanı Carlo Azeglio CIAMPI beraberindeki iş adamları heyeti ile ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir.

2.2. Türkiye – İtalya Ticari İlişkileri

İtalya ile Türkiye arasındaki ticari ilişkiler 2005 yılında da hızlanarak devam etmiştir. Bu yıl da Türkiye ile İtalya arasındaki ticari ilişkilerde denge, önceki dönemlerde olduğu gibi İtalya lehine olmuştur. Dış ticaret dengesindeki İtalya lehine gözlenen bu artışta, özellikle Gümrük Birliği’ni izleyen dönemde sanayicilerimizin daha uygun koşullarda girdi ve yatırım malı taleplerinin AB pazarlarına yönelmesinin payı büyük olmuştur. 2005 yılında iki ülke arasındaki ticaret hacmi bir önceki yıla kıyasla %14 oranında artış kaydederek 13,1 milyar dolara yükselmiştir (Tablo 3).

Günümüzde ekonomik ve ticari ilişkiler bakımından Türkiye için önemini koruyan İtalya, 2005 yılı itibarıyla Türkiye’nin ithalatında Almanya ve Rusya’dan sonra 3.sırada yer alırken, aynı zamanda Türk sanayicisinin ihtiyaç duyduğu girdi ve yatırım mallarının önemli bir

tedarikçisi durumundadır. Yine 2004 yılında toplam ihracatımız içerisinde 4.sırada yer alan İtalya, 2005 yılında 3.sıraya yükselmiştir.

İtalya Türkiye'nin 3. partneridir. 2005 yılı sonunda Türkiye'nin İtalya'dan ithalatı, 7.523 milyon dolar, Türkiye'nin İtalya'ya ihracatının ise 5.604 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: Türkiye – İtalya Dış Ticareti (Milyon Dolar)

Yıl	İhracat	İthalat	Denge	Hacim
1995	1,457,0	3,193,1	- 1,736,1	4,650,1
1996	1,438,4	4,245,1	- 2,806,7	5,683,5
1997	1,387,2	4,463,0	- 3,075,8	5,850,2
1998	1,557,1	4,221,7	- 2,664,6	5,778,8
1999	1,682,6	3,192,1	- 1,509,5	4,874,7
2000	1,789,3	4,332,8	- 2,543,5	6,122,1
2001	2,342,2	3,484,1	- 1,141,9	5,826,3
2002	2,375,7	4,097,0	- 1,721,3	6,472,7
2003	3,193,2	5,471,5	- 2,278,3	8,664,7
2004	4,648,5	6,865,8	- 2,217,3	11,514,3
Değişim (2004/2003) %	45,6	25,5	-	32,9
2005	5,601,2	7,523,8	- 1,922,6	13,125,0
Değişim (2005/2004) %	20,5	9,6	-	14,0

AB üyesi olan İtalya'da dış ticaret, AB norm ve kurallarına göre yürütülmektedir. Ülkemiz ile AB arasında 1996 tarihinde yürürlüğe giren Gümrük Birliği çerçevesinde İtalya ile ticaretimizde sanayi ürünleri itibarıyla gümrük vergisi, miktar kısıtlamaları ve eş etkili kısıtlamalar, üçüncü ülkelere karşı ise ortak gümrük tarifesi uygulanmakta ve ticarete taraflar arasında mevzuat ve uygulamadan kaynaklanan önemli bir sorun yaşanmamaktadır.

İtalya ile ticaretimizde firmalar arası ticari ilişkiler düzenli ve sorunsuz yürütülmektedir. Ancak bankacılık sisteminin ağır işlemesi, komisyonların yüksekliği ve bürokrasinin ağır işlemesi dış ticaret işlemlerinde bezen aksaklıklara yol açabilmektedir.

Ülkemiz açısından bir geçiş ülkesi ve Avrupa Birliği'ne giriş kapısı özelliği taşıyan İtalya ile Türkiye arasında tesis edilmiş ro-ro taşımacılığı büyük önem arz etmektedir. Avrupa'ya ihraç edilen ürünlerin önemli bir kısmı karayolu ile İtalya üzerinden taşınmaktadır. İki ülke ticaret hacminde yaşanan artış sonucunda ikili anlaşmalarla tahsis edilen karayolu ulaştırma kotaları ihtiyaca cevap vermekte yetersiz kalabilmektedir. İtalyan gümrüklerinde yapılan kontroller neticesinde yaşanan muhtemel gecikmelerden kaynaklanan bir takım sorunlar yaşanabilmektedir. Bunu aşmak için de ihracatçı firmaların tüm belgelerini titizlikle hazırlamaları gerekmektedir.

İtalya’da kamuya açık ihalelere iştirak eden Türk firmaları, ülkemizin DTÖ Anlaşması çerçevesinde Kamu alımları Anlaşmasına taraf olmaması nedeniyle, AB mevzuatında 3.ülke tedarikçilerine uygulanan kısıtlamalardan etkilenmektedir. Özellikle altyapı, su, elektrik ve telekom şebekelerinin inşa ve tedarik ihalelerinde AB mevzuatı çerçevesinde İtalyan Kanunlarında da uygulanan %50 yerli tedarik kriteri firmalarımızın pazara girişini engellemektedir.

Ülkemizde faaliyet gösteren serbest bölgelerde 13 İtalyan firması faaliyette bulunmaktadır. 2002 yılı sonu itibariyle serbest bölgelerimizden İtalya’ya ihracat 99,7 milyon dolar, İtalya’dan serbest bölgelerimize ithalat ise 270,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2003 yılında, serbest bölgelerimizden İtalya’ya ihracat 140 milyon dolar, İtalya’dan serbest bölgelerimize ithalat ise 380 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Yıl	Serbest Bölgelerimizden İtalya’ya İhracat (Milyon Dolar)	İtalya’dan Serbest Bölgelerimize İthalat (Milyon Dolar)
2002	99,7	270,2
2003	140	380
2004	170,9	513,7
2005	195,031	607,028

2.3. Türk Yatırımcıların İtalya’da Yatırım Yapabilecekleri Alanlar

Kuyumculuk ve tekstil, sektörel bağlamda Türkiye ile İtalya arasında ön plana çıkan iki önemli sektördür. Kuyumculuk sektöründe İtalyan tasarımı ve markalarının önemi büyüktür. Türkiye’de sektörü yönlendiren bu tasarımlardır ve bu İtalyan etkisi Türk kuyumculuk sektörünün gelişmesini olumsuz etkilemektedir.

İtalya, tekstil ve moda sektörlerinde de ciddi bir ağırlığa sahiptir. Türkiye İtalya’dan tekstil makineleri ithal etmektedir. Bu bağlamda İtalya’ya hem kuyumculuk hem de tekstil makineleri üretiminde Türkiye’de ortak yatırım teklif edilebilir.

Ayrıca otomotiv konusunda Türkiye ile İtalya arasında var olan olumlu ticari ilişkiler daha da geliştirilmelidir.

İtalya ile işbirliği yapılabilecek sektörler arasında; Tarihi binaların korunması ve restorasyonu, İnşaat sektörü, savunma sanayi, deniz helikopterleri, araştırma ve kurtarma gemileri, tekstil, gıda, ayakkabı ve deri sanayi, kimya, ilaç sanayi sayılabilir.

Türkiye’nin İtalya’dan ithal ettiği mallar daha çok ara mallar, giyim eşyası ve tekstil, ayakkabı, gıda sanayi, elektronik bileşenler, taşıt araçları yedek parça ve aksesuarları, özel kullanım makineleri, işlenmiş plastik malzemeler, kullanılmış makinelerdir.

Ayrıca iç hukuk alanında İtalya Mevzuatı yabancı yatırımcılar için teşvik edicidir. Pazarın esnekliğini artırıcı, işsizliği azaltıcı değişiklikler iş hukukunda getirilmiştir. Örneğin işletmelerin geçici ekonomik büyüme aşamalarını karşılama, azalan verimlilik dönemlerinde işçilik maliyetini kısma olanaklarını sağlayan yeni sözleşme tipleri oluşturulmuştur.

İtalya piyasasında iş kurmak ve yatırım yapmak isteyen yabancı şirketler, diğer ülkelerde bulabilecekleri tüm fırsat ve teminatları İtalya'da da bulabileceklerdir. Ayrıca 2003 yılında Şirketler Hukukunda yapılan değişiklik ile mevzuat oldukça basitleştirilmiş, şirket yönetimleri konusunda daha büyük esneklik ve seçim özgürlüğünü güvence altına alan yeni kurallar getirilmiştir.

Pazarların serbestleşmesi, kamu faaliyetlerinin özelleştirilmesi, mevzuatın azaltılması aracılığıyla ekonomi üzerinde kamunun yükü de azaltılmaya çalışılmaktadır. Ayrıca İtalya'da yatırım masrafları ABD ve sanayileşmiş diğer ülkelerden de azdır. Örneğin biyoteknoloji sektöründe yatırım harcaması açısından İtalya Avrupa ülkeleri arasında 1. sıradadır. Bunların dışında yatırım için uygun alanlardan bazıları şöyle sıralanabilir: hava ve uzay, otomotiv, kimya, yiyecek içecek, enformasyon ve iletişim, lojistik, nanoteknoloji, eczacılık ve turizm.

2.4. İtalyan Yatırımcıların Türkiye'de Yatırım Yapabilecekleri Alanlar

Türkiye'nin hemen hemen bütün illeri İtalyan yatırımcılara önemli bir potansiyel sunmaktadır. İtalyan yatırımcıların ülkemizde bölgesel anlamda ve il bazında yatırım yapabileceği pek çok alan ve işbirliği imkanı bulunmaktadır.

Türkiye'nin üçüncü ticari ortağı olan İtalya'daki firmalar için Türkiye, işbirliğinin daha da geliştirilebileceği öncelikli bir Pazar teşkil etmektedir. İtalya yabancı sermaye alanında da Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı şirketlerin getirdiği sermayenin %50'sini oluşturmaktadır.

İtalyan girişimcilerin Türkiye ile ortak yatırım talep ettikleri alanların başında gıda maddeleri, ayakkabı ve aksesuarları, kimya ve eczacılık ürünleri ile örme giyim eşyaları gelmektedir. Ş diğer yandan birçok İtalyan şirketi de Türkiye'den mal temin etmek için adeta sırada beklemektedir. İtalyan şirketlerinden dekoratif mumdan zeytinyağına, mantardan tuna balığına kadar birçok farklı alandaki talepleri ilk akla gelenler arasında sayılabilir.

Son yıllarda İtalyan yatırımcıların ülkemize ilgileri büyük ölçüde artmıştır. Nitekim, 1988 yılında ülkemizde faaliyet gösteren İtalyan firma sayısı toplam 17 iken, bu rakam 2005 yılı Şubat ayı sonunda 355'e yükselmiş olup, bu firmaların 106 adeti 2003 yılı Haziran ayı sonrasında kurulan firmalardır. İtalyan yatırımcılar genel olarak büyük sektörlerde faaliyette bulunmakla birlikte, yoğunluk imalat sanayindedir.

İtalya'nın önde gelen sanayi kuruluşlarının Türkiye'de yatırımları ve temsilcilikleri bulunmaktadır. Bunlar arasında Telecom Italia Mobile, FIAT, IVECO, CHICCI, MERLONİ en başta gelenleridir.

İtalya mobilya sektöründe gerek kalite ve dizayn gerekse üretim adetleri açısından dünyada ilk sırada yer almaktadır. Ancak üretim ve işçilik maliyetlerindeki artışlar nedeniyle üretim tesislerinin ve işçilik maliyetlerinin daha uygun olduğu yakın ülkelere kaydırılmasını sağlamak şarttır.

Çin mallarının AB'ye girişi ile birlikte özellikle ahşap mobilya konusunda büyük sıkıntıya düşen İtalya, bu sorununu çözmek için üretim maliyetlerini düşürme yoluna gitmektedir. Ülkemizde genç ve dinamik bir mobilya sektörü bulunduğu için Türk firmaları ortak yatırıma

daha sıcak bakan firmalardır. İtalya'nın deneyim, dizayn ve yatırım katlıları ile Türkiye'nin uygun maliyetli üretim avantajlarının bir araya getirilmesi ile birlikte her iki ülke açısından da karlı bir ortam doğabilecektir.

Maliyet açısından avantajlı bir ülke olan Çin, KOBİ'lerden oluşan İtalyan ekonomisini farklı arayışlara itmektedir. Bu nedenle de, ar-ge'ye daha fazla ağırlık vermekte, yeni teknik ve tasarımları oluşturmaya çalışmakta ve Türkiye ile işbirliğine bu alanda sıcak yaklaşmaktadır.

Türkiye ile tayla arasında coğrafi bölgeler itibariyle, bölgelerin ekonomik ve üretim potansiyeli bazında eşleştirmeler yapılarak işbirliğine gidilebilir. İtalya'nın işbirliği çerçevesinde özel önem verdiği alanlar arasında; enerji, turizm, IT teknolojileri, otomotiv, Inovasyon, KOBİ'ler arası etkin diyalog ve ortak çalışma alanları, AB fonlarından yararlanmak suretiyle ortak projeler üretmek, üniversiteler arası karşılıklı projelerde yer almak sayılabilir.

Türkiye ile İtalya arasındaki savunma sanayi sektöründe kurulabilecek işbirliği imkanları arasında özellikle iki ülkenin de katıldığı savunma projeleri bulunmaktadır. Yine her iki ülkenin de NATO ve AB bünyesinde katıldığı ortak savunma ar-ge projeleri bulunmaktadır. Bu bağlamda Türk ve İtalyan savunma sanayi sektör temsilcilerinin ve üye firmalarının ortak bir platformda buluşmaları halinde, yeni işbirliği olanakları oluşturulabilecektir.

2.5. İkili Ticari İlişkilerde Avantajlar ve İşbirlikleri

İtalyan Dış Ticaret Bakanlığı'nın 2005 yılında yayımladığı Dış ticareti geliştirme ve tanıtım stratejisi hakkındaki Bakanlık kararname, Türkiye'nin de dahil olduğu 31 ülkeyi öncelikli ülkeler olarak belirlemiştir. Bu kapsamda Türkiye ve diğer ülkeler ile ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi için promosyon faaliyetlerine ve işbirliği olanaklarının geliştirilmesine ağırlık verilmesi planlanmaktadır.

Ayrıca 212 Sayılı Kanun ile karşılıklı yatırımların da teşvik edilmesi amaçlanarak bahsi geçen 31 ülke ile gerçekleştirilen karşılıklı projelere her yıl 16 ila 18 milyon Euro tutarında hibe verilmekte yada çok uygun şartlı kredi imkanı tanınmaktadır.

Türkiye ile İtalya arasında sürdürülen işbirliği çalışmaları arasında şunlar gösterilebilir:

a) TOBB - UNIONCAMERE İşbirliği: İtalya ve Türkiye'nin özel sektör üst kuruluşları olan Unioncamere ile TOBB arasında kurumsal işbirliğin oluşturulması amacıyla Türkiye ve İtalya arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin gelişmesi yönünde önemli adımlar atılmıştır. Bu kapsamda belirlenen işbirliği konuları arasında; Ticari ve ekonomik konularda bilgi ve veri alışverişi, Teknoloji geliştirme yönünde ortak programlar yürütülmesi, İki kuruluş arası koordinasyonda bölgesel işbirliğinin tesisi, KOBİ'ler arası işbirliğinin yaygınlaştırılması, Ülkelerdeki iş imkanları hakkında bilgilendirici broşürler hazırlanması, Sektörel fuarların düzenlenmesinin teşviki, Her iki kurumun sitelerinde karşılıklı link verilmesi sayılabilir.

b) Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü İtalyan Simest Kuruluşu İşbirliği Projesi: Hazine Müsteşarlığı Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü ile İtalyan SİMEST Kuruluşu arasında başlatılan proje ile Türkiye'de Türk ve İtalyan

KOBİ'lerinin ortak girişimler kurmaları, her türlü mali ve teknik işbirliği tesis etmeleri hedeflenmektedir. İtalyan Girişimcilerinin, AB dışındaki yatırımlarını finansal ve teknik anlamda teşvik etmek amacıyla kurulan SIMEST, özellikle, iş fırsatlarının araştırılması, potansiyel ortakların bulunması, ön araştırma, fizibilite, mali ve hukuki konularda danışmanlık hizmeti sağlamaktadır.

SIMEST ile YSGM arasında varılan mutabakata göre aşağıda belirtilen sektörlerde Türk ve İtalyan girişimcileri biri İtalya'da diğeri Türkiye'de olmak üzere bir araya getirilecekler ve yatırım ortaklıkları kurmaları için destek sağlanacaktır. İşbirliği alanları ise şöyledir: Motorlu kara taşıtı ve romörkleri, tekstil ürünleri, kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıtlar, radyo, tv ve haberleşme cihazları, tarım ve hayvancılık, balıkçılık, kimyasal ürünler, metalik olmayan diğ er mineral ürünler, gıda ve içecek, taşocakçılığı, elektrikli makine ve cihazlar, mobilya ve metal eşya, plastik ve kauçuk, ulaşım araçları, ağaç ve mantar ürünleri, hasır v.b örülerek yapılan ürünler, makine teçhizat, ana metal sanayi, saraciye, ayakkabı, kağıt ve kağıt ürünleri, tıbbi aletler, hassas optik aletler ve saat üretimi.

c) İhracatın sigortalama ve garantisi, Ulusal Sigorta Kurumu'nun ilgili birimi SACE tarafından, tüm finansman devletçe karşılanmak kaydıyla sürdürülmektedir. Ancak özel sigorta kuruluşları da ihracatı sigortalama ve garantileme olanağına sahiptir. SACE ayrıca, özel sektöre ait SIAC adlı kuruluş ile yaptığı anlaşmaya uygun olarak, ticari ve siyasi risklerin bir bölümünü de üstlenmektedir. SACE, kur garantisi de sağlamakta olup, yurt dışı tanıtım hizmetleri de SACE tarafından sigortalanmaktadır. SACE gerek satıcı, gerekse alıcı kredilerini garantilemekte, alıcı kredileri siyasi risklere karşı % 100 oranında garanti altına alınmaktadır. İhracat bir devlet kuruluşu olan Mediocredito Centrale tarafından kredilendirilmektedir.

d) REMTECH PROJESİ: Türkiye'nin, OECD KOBİ sürecine verdiği önemi vurgulamak için İstanbul Konferansı vesilesiyle Gelişen Bölgesel Pazarlar Teknoloji Transfer Ağı Remtech Projesi Türkiye'nin inisiyatifinde başlatılmıştır. KOBİ'lerin küreselleşme sürecini desteklemek, teknoloji transferi ve yenilikçiliği teşvik etmek, üniversite ve Ar-Ge kuruluşları ile KOBİ'ler arasındaki işbirliğini geliştirmek, büyük firma KOBİ işbirliğini daha yapısal bir şekilde düzenlemek, bölgesel pazarlar arasında işbirliği ağları kurmak amacıyla OECD'nin gelecek çalışma programı için yeni bir emsal proje uygulaması önermektedir.

Projenin OECD'ye üye olan ve olmayan ülkeler arasında çeşitli sektörlerle katkı getirebilecek yenilikçi ve esnek bir işbirliği modelidir ve projenin, nihai hedefi uluslararası aktör olmak potansiyeline haiz teknoloji içerikli KOBİ'lerin, küresel pazarlarda fiziki mesafelerin yarattığı engelleri bertaraf ederek, ortak teknoloji ürün geliştirmedir. Türkiye'nin ilk pilot projenin otomotiv yan sanayinde uygulanması önerilmiştir.

Proje tüm ülkelerdeki büyük otomobil üreticilerini devreye sokacak. Proje ile aynı ürün ve model için gerekli parçaların küresel ve sanal bir ortamda ulusal KOBİ ağları tarafından pazarlanması ve piyasalara sürülmesi mümkün olacaktır.

2.6. Türkiye ile İtalya Arasında KOBİ'ler Konusunda İşbirliği

KOSGEB ile ilgili İtalyan kuruluşlu SPI arasında 8 Ekim 1996 tarihinde, iki ülkenin KOBİ'leri arasında işbirliği imkanlarına işlerlik kazandırılması amacıyla, bir işbirliği anlaşması imzalanmıştır. 2005 tarihinde gerçekleştirilmiş olan izleme komitesi ilk toplantısı sırasında iki ülke KOBİ'leri arasında bilimsel, teknolojik ve sanayi işbirliğinin tesisi için üniversite ve sanayi odalarının da katkısı ile bir proje geliştirilmesi amacıyla bir protokol imzalanması konusunda mutabık kalınmıştır.

Yine bu kapsamda Türkiye ile İtalya arasında KOBİ'ler ile ilgili olarak 400 bin dolar tavan değerindeki joint venture ve ortak projelerin desteklenmesi imkanı sağlanmıştır. Bu çerçevede, DEIK ve Puglia Bölge İdaresi arasında TIP projesi gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca bu proje kapsamında, İtalya'nın Bari limanı ile Çeşme limanı arasında Ro-Ro hattı tesisi ve buna bağlı ortak projelerin değerlendirilmesi imkanları da görülmektedir.

TOBB öncülüğünde kurulan ve 2004 yılında faaliyete geçen KOBİ Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş.'nin hedefleri arasında gerektiğinde ortak olduğu firmalara uluslararası ortaklar bulabilmek de vardır. Bu bağlamda İtalyan tarafına KOBİ AŞ'ye finansal destek sağlayarak ortak olmaları önerilebilir. Bu ortaklığa sıcak bakılmaması haline ise KOBİ AŞ'nin açacağı projelerin tek tek İtalyan tarafınca incelenmesini sağlayacak bir mekanizma oluşturulabilir.

2.7. İtalya İle Kara Ulaştırması ve Geçiş Belgelerinin Durumu

Türkiye ile İtalya arasındaki karayolu taşımacılığı ticaretteki istikrarlı gelişmeye paralel olarak sürekli bir artış göstermektedir. Bununla birlikte, Türkiye-İtalya karayolu taşımacılık ilişkilerinin en önemli unsuru geçiş belgelerinin yetersizliğidir.

Bir ülke yetkili makamlarının, diğer ülke araçların topraklarını kullanabilmesi için verdiği izin olarak tanımlanabilecek geçiş belgelerinde en fazla sıkıntı çekilen ülkelerin başında gelmektedir.

Türkiye – İtalya Kara Ulaştırması Karma Komisyonun son toplantısı 2 – 3 Kasım 2004 tarihleri arasında Roma'da gerçekleştirilmiş ve nakliyecilerimizin taleplerine cevap verebilecek sayıda ilave geçiş belgesi kotası sağlanmıştır. Ancak, iki ülke arasındaki artan ticaret dikkate alındığında, 2005 yılında geçiş belgesi kotalarının artırılması gerekmektedir.

İtalya ile olan ikili ticaretimize bağlı olarak karayolu taşımacılığımız günden güne gelişme göstermektedir. 2002 yılında 20,301 olan tır karnesi sayısının 2004 yılında %36'lık bir artışla 27,601'e yükselmesi bunun en iyi kanıtıdır. Bu nedenle, 2005 yılı için tespit edilen İtalyan geçiş belgesi adetleri, İtalya'ya ve bu ülke üzerinden AB'ye transit taşımalarımız açısından yetersiz kalmaktadır. Ayrıca bu durum, İtalya ve bu ülke üzerinden Avrupa ülkeleri ile yapılan karayolu ile uluslar arası eşya taşımacılığımızı olumsuz etkilemekte ve dış ticaretimiz açısından önemli bir sıkıntı oluşturmaktadır.

2005 yılında Türk araçlarına tahsis edilmesi planlanan İtalyan geçiş belgesi sayısı toplam 32,500 adettir. Bunlar arasında tertip, yeşil tertip, transit ve römork çekirme türündeki belgeler bulunmaktadır.

İtalya ile belge kotası 40 bin adete çıkartılması ve bu belgelerin ikili, transit ve 3.ülke taşımları için de kullanılabilmesi gerekmektedir. Ayrıca transit belge kotalarımız 7 bin adete çıkartılmalıdır. Römork çekirmelerine karşılık bonus geçiş belgesi alınmalıdır. Geçiş belgelerine çekici plakası yazılma zorunluluğu kaldırılmalıdır. Trieste limanındaki kontrollerde iyileştirme yapılmalıdır.

Tablo 4: İtalya'dan Aldığımız Geçiş Belgeleri Ve Ticaretin Gelişimi

Yıl	İkili belge kullanımı	Transit belge kullanımı	Çektirme belge kullanımı	Ticaret hacmi (milyon dolar)
1996	20,500	3,000	-	5,732
1997	21,000	4,500	-	5,850
1998	21,000	3,100	-	5,779
1999	17,000	3,000	-	4,875
2000	19,580	3,333	297	6,122
2001	18,470	3,000	566	5,826
2002	21,280	3,000	183	6,473
2003	23,600	4,000	1,750	8,628
2004	26,000	4,000	4,329	11,506

İki ülke arasındaki ticaretin hacmi son 9 senelik periyotta %92 oranında artarken, İtalya ile geçiş belgesi kotamız bu süreçte ancak %47 oranında artmıştır. İtalya, iki ülke arasındaki taşımalardan İtalyan taşımacıların çok az oranda pay almasını gerekçe göstererek geçiş belgelerini sayıda yetersiz tutmaktadır. Bu ise iki ülke arasındaki ticaretin aksamasına yol açabilmektedir (Tablo 4).

2.8. İtalya İle Deniz Taşımacılığı

İtalya ile kurulan Ro-Ro hatları ile en büyük dış ticaret ortağımız olan AB'ye yönelik taşımalarımızın yarısına yakını İtalya'nın Trieste limanı üzerinden gerçekleştirilmektedir.

Türkiye ile İtalya arasındaki 1936 tarihli "Ticaret ve Seyr-ü Sefain Anlaşması" İtalyan tarafın talebi üzerine, tek taraflı olarak 30 Eylül 1994 tarihinden itibaren feshedilmiştir. İtalya ile denizcilik ilişkilerimizde karşılaşılan sorunların çözülmesi amacıyla 8-9 Mart 1995 tarihlerinde Roma'da geçici anlaşma imzalanarak 1996 yılında yürürlüğe girmiştir.

Mersin Limanından İtalyan Trieste Limanına Ro-Ro gemileriyle düzenli seferler konulması, özellikle Irak ve İran'a yönelik transit taşımacılığın artmasında da etkili olacaktır. Mersin-Trieste hattındaki düzenli Ro-Ro seferlerinin Suriye'ye yönelik transit ticareti de arttıracığı değerlendirilmektedir. Türkiye ile İtalya arasında çalışan mevcut düzenli seferler ve gemi adetleri yetersiz olup her iki limanda da araç beklemleri yaşanmaktadır.bunun için

gemi adetleri arttırılarak, her iki uç için de alternatif limanlar oluşturulması yoluna gidilmelidir.

2.9. Türkiye İle İtalya'daki Fuarlar

Türk firmalarını İtalya'da düzenlenen fuarlara yoğun katılım sağlamasının ve bunun ikili ticaret hacmine yansımalarına karşın iki ülke arasında fuarcılık alanında bir takım sorunlar bulunmaktadır.

İtalya'da düzenlenen İtalyan fuarları ile ilgili olarak Türk firmalarının yaşadığı en temel sıkıntı, söz konusu fuarlarda Türk firmalar için gerekli ve yeterli alanın tahsis edilmemesidir. Bu ise haksız rekabete yol açmaktadır.

Bunun yanında Türk firmaları Avrupa ülkelerinin aksine, Uzakdoğu ve Ortadoğu ülkelerine ayrılan alanlarda konumlandırılması da diğer bir sıkıntı kaynağıdır.

İtalyan firmaları ile yabancı firmalara sunulan standların fiyatları arasındaki büyük farklılıklar Türk firmaları için sıkıntı oluşturan diğer bir unsurdur. Bu unsur fuarların maliyetinin oldukça yüksek olmasına yol açmaktadır. Devlet desteklerinin her iki grup için de eşit olarak artırılması üretici ve ihracatçı firmalar açısından faydalı olacaktır.

Fuar alanında ülkelere göre stand alanlarını ayırmak yerine, sektörel sınıflandırmaların yapılması daha doğru olacaktır.

Ayrıca taşıyon firmaların sunduğu yüksek lojistik hizmeti maliyetinin önüne geçilmesi için çalışmalar yürütülmesi beklenmektedir.

Bunların dışında, fuar dönemlerinde vize alma, uçuşlar ve konaklamada uygun yer bulma konularında firmalarımızın yaşadığı sıkıntıların önüne geçilmesi gerekmektedir.

2003 ve 2004 yıllarında İtalya'da, hediyelik eşya, aydınlatma ve mermer teknolojileri, mücevherat alanlarından düzenlenen 9 fuara milli düzeyde iştirak edilmiştir. 2005 ve 2006 yıllarında İtalya'da milli düzeyde katılım sağlanan/sağlanacak fuarlar arasında mücevher fuarı, mutfak eşyaları fuarı, ayakkabı fuarı, mermer, doğaltaş ve teknolojileri fuarı, kuyumculuk, altın, mücevherat fuarı, ambalaj, paketleme, gıda işleme fuarı, plastik ve kauçuk makineleri fuarı, mobilya, aydınlatma, mobilya aksesuarları fuarı, ev tekstili fuarı sayılabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONYA İLE İTALYA ARASINDA YATIRIM İMKANLARI VE ÖNERİLER

3.1. Konya'nın Ekonomik, Ticari ve Sektörel Profili

3.1.1. Konya'nın Ekonomik Potansiyeli

Anadolu'nun önemli ticaret merkezleri arasında yer alan Konya, son yıllarda sanayi alanında yapmış olduğu önemli atılımlar ile ülkemizin sanayi ve ticaret metropollerinden birisi haline gelmiştir. Bulunduğu coğrafi alan, geçmişten gelen bir transit ticaret merkezi olma özelliği ve uluslar arası platformlarda düzenlenen fuarlar Konya'yı, Anadolu'da çok önemli bir konuma getirmiştir.

Ekonomide kendi öz sermayesi ile kalkınmayı başarmış bir il olan Konya, I., II., III., IV. Organize Sanayi Bölgeleri ve özel organize sanayi siteleri ile Türkiye'de en fazla KOBİ'yi bünyesinde barındıran iller arasında yerini almış, istihdam alanında da önemli bir potansiyele ulaşmıştır.

Konya benimsediği medeniyeti, kültürel birikimi, ticari potansiyeli ve insan gücü ile büyük bir şehirdir. İlimiz ticari potansiyeli ile ülkemize örnek gösterilebilecek bir şirketleşme ve dayanışma içindedir. Konya Selçuklular zamanından itibaren ticari faaliyetin çok yoğun olduğu bir merkez durumundadır.

Türkiye'nin toplam tarımsal üretiminin %10'u Konya tarafından karşılanmaktadır. Türkiye'de en fazla un fabrikası Konya'da bulunmaktadır. Türkiye'nin şeker üretiminin %25'i Konya'daki üç ayrı şeker fabrikasından karşılanmakta iken, ülkemizin toplam tuz üretiminin %65'i yine ilimizde gerçekleştirilmektedir.

İlin toplam 38.257 km² olan yüz ölçümünün 2.659.890 hektar alanı tarıma elverişli durumdadır. Tarıma elverişli arazinin ise 377.426 hektarı sulanmakta olup KOP (Konya Ovaları Projesi) ile sulanması planlanan arazi miktarı ise 602.509 hektardır. Bu proje gerçekleştirildiğinde il ekonomisine önemli bir katkı sağlayacaktır.

Özellikle tahıl, şeker pancarı ve baklagiller alanında ülkemiz ihtiyacının büyük kısmını karşılayarak bu alanda önemli rol oynayan Konya'da tarımsal üretimin büyük bir kısmı endüstriyel bitkilerde gerçekleştirilmektedir.

Endüstriyel üretimin içinde, en büyük paya sahip olan bitki ise şeker pancarıdır. Konya Türkiye'de şeker pancarı üretimini en yüksek oranda gerçekleştiren ilimizdir. Tahıllarda Türkiye üretiminin yaklaşık %10'luk kısmı Konya'da üretilmektedir. Burada buğday ve arpa ilk sırada gelmektedir. 2005 verilerine göre ilimizde buğday üretimi 752.485 Ha ekim alanı ile ilk sıradadır ve 405.317 Ha'lık alanla da arpa üretimi ikinci sıradadır. Baklagillerde ise nohut, kuru fasulye, yeşil mercimek ve kırmızı mercimek başı çekmektedir.

İlimizde organik tarım çalışmaları; il müdürlüğünün öncülüğünde özellikle Akşehir, Ereğli, Doğanhisar ilçeleri ile merkez köylerinde yapılmaktadır.

Çok geniş bir sektörel spektrumda faaliyet gösteren Konya sanayisinin sektörlerdeki çok yönlülüğü, sanayinin dinamizminin en büyük göstergesini oluşturmaktadır. Bu dinamizm

sayesinde krizlerden asgari şekilde etkilenen Konya sanayisi geliştirdiği girişimcilik kültürü ve ruhu açısından diğer iller için örnek teşkil etmektedir.

Diğer coğrafi bölgelerimizin istikametlerinden gelen yolların Konya’da birleşmesi şehrimize ticari bir canlılık katmaktadır. Şehrimiz eski dönemlerden bu yana özellikle transit ticaret, maden ticareti ve kereste ticareti ağırlıklı olmak üzere, önemli bir sanayi ve ticaret merkezi olagelmıştır.

Konya sanayisi, ağırlığını KOBİ’lerin oluşturduğu bir yapıya sahiptir. KOBİ’lerin yoğun olması özellikle esneklik ve hareket kabiliyeti açısından ciddi bir avantajdır. Ayrıca aile şirketlerinin yine fazla olması piyasaların istikrarlı olmaması durumunda ahlaki ve duygusal bağlara dayalı olarak sağladığı güç birliği sayesinde, hem piyasa şartlarına karşı iyi bir direnç oluşturmakta, hem de işletmenin kısa sürede büyümesine imkan sağlamaktadır.

3.1.2.Konya’da Önde Gelen Sektörlerin Durumu

Konya son yıllarda sanayileşme sürecinde çok önemli mesafeler kat etmiştir. Konya’da gelişmekte olan sanayileşme hareketinin en önemli artışı tek bir sektör üzerine kurulu olmamasıdır. Değişik sektörlerde faaliyet gösteren sanayi kuruluşları adeta bir mozaik oluşturmakta; bu da üretim açısından çeşitliliği beraberinde getirmektedir.

Ülkemizde birçok il sadece 1 veya 2 sektörde ön plana çıkmakta ve bu da o sektörlerde yaşanacak herhangi bir kriz durumunda aynı oranda sıkıntıya girilmesine karşın; ekonomisi tek bir sektöre bağlı olmayan Konya sanayisinde, beş altı ayrı sektör motor görevi görmektedir.

Konya’da tarım, tarım aletleri, gıda, ambalaj, ayakkabı, makine, imalat ve otomotiv yan sanayi sektörleri, diğer sektörlerle göre daha gelişmiştir.

Konya tarım makineleri, tarımsal ürünlere dayalı sanayi ürünleri, imalat sanayi, otomotiv yan sanayi, gıda, ambalaj sektörlerinde Türkiye’de önemli bir noktadadır. İlimizde tarım üretimine bağlı olarak tarım makineleri be komple un fabrikaları, makine yedek parça sektörü ve küçük sanayi oldukça gelişmiştir. Ülkemizin ziraat alet ve makineleri ihracatının % 45’i ilimizden gerçekleşmektedir. Konya Türkiye’nin tahıl ambarı olmasının doğal bir sonucu olarak gıda sektöründe oldukça gelişmiş be ülke çapında yayılmış markaları bünyesinde barındırmaktadır.

Ayakkabıcılık sektöründe ise 2000’e yakın işletmede 18.000 kişi çalışmaktadır. Ayakkabıcılık sanayinde yıllık üretim kapasitesi ortalama 15-20 milyon çift ayakkabıdır.

Tablo 5: Konya Sanayisinin Sektörel Dağılımı

		Sayı	%
1	Maden, Kimya, Cam Ve İlaç Sanayi	52	5,9
2	İnşaat Müt. Hizm., Beton Mamulleri	53	6,0
3	Gıda Sanayi	29	3,3
4	Şeker Ve Şekerli Maddeler Sanayi	35	4,0
5	Un İmalat Sanayi	35	4,0

6	Yem, Yem Katkı Maddeleri Sanayi	25	2,8
7	Ambalaj Sanayi	39	4,4
8	Tekstil, Konfeksiyon, Triko, İplik Ve Halı Sanayi	36	4,1
9	Deri, Plastik, Kauçuk Mamulleri Ve Ayakkabı San.	56	6,4
10	Ağaç, Mobilya, Kağıt Üretim Ve Basım Sanayi	35	4,0
11	Dölüm Sanayi	58	6,6
12	Metal Eşya, Demir, Sac, Tel, Çivi, Cıvata Sanayi	56	6,4
13	Elektrik Mak. Ve Malz. Isıtma, Soğutma Sanayi.	54	6,1
14	Tarım Alet Ve Makineleri Sanayi	45	5,1
15	Sondaj Makineleri Sulama Ve Ekipmanları Sanayi	35	4,0
16	Endüstri Makineleri Ve Ekipmanları Sanayi	43	4,9
17	Değirmen, Yem Fabrikası Ve Gıda Makineleri San.	34	3,9
18	Hidrolik Makineleri, Ekipmanlar Ve Asansör San.	31	3,5
19	Motor İç Aksamaları Ve Dişli Sanayi	46	5,2
20	Oto Aktarma Organ, Parça, Fren Ekipman Sanayi	43	4,9
21	Oto Dış Aksamı, Damper, Karasör Ve Kabin San.	41	4,7
	Toplam	881	100.0

Tablodan da açıkça anlaşıldığı gibi Konya sanayisinde maden, kimya, cam ve ilaç sanayi sektörel anlamda ilk sırada yer alırken, bunu inşaat malzemeleri ve ardından gıda sanayi takip etmektedir.

Şu an Konya organize sanayi bölgelerinde bulunan firmaların sektörel dağılımı ise şöyledir:

Tablo 6: Organize Sanayi Bölgelerindeki Firmaların Sektörel Dağılımı

Sıra	Sektör	1.OSB	2.OSB	3.OSB
1	Otomotiv Yan Sanayi	27	26	18
2	Oto Dış Aksamı, Damper, Karasör Sanayi	-	8	2
3	Ziraat Alet Makineleri İmalat Sanayi	16	12	7
4	Makine ve Yedek Parça İmalat Sanayi	13	18	7
5	Döküm Sanayi	11	24	4
6	Kağıt ve Ambalaj Sanayi	4	11	2
7	Sondaj Boru ve Sulama Sistemleri	13	5	1
8	Plastik, Boya ve Kimya Sanayi	12	7	10
9	İnşaat Malzemeleri Sanayi	4	2	7

10	Deri ve Tekstil Ürünleri İmalat Sanayi	5	14	7
11	Madeni Eşya İmalat Sanayi ve Hırdavat	1	5	3
12	Değirmen Makineleri İmalat Sanayi	6	6	1
13	Demir Dışı Metaller(Alüminyum Sanayi)	5	-	-
14	Gıda Sanayi	-	6	2
15	Ağaç, Mobilya ve Orman Ürünleri	-	17	2
16	Diğer	33	2	2
	Toplam	150	163	75
	Genel Toplam		388	

Kaynak: 1-2-3.OSB Müdürlükleri

Konya'daki gelişmiş sektörlerin başında, yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi otomotiv yan sanayi ve makine sanayi gelmektedir. Ziraat alet makineleri imalat sanayi, plastik boya ve kimya sanayi, döküm sanayi, inşaat malzemeleri sanayi, kağıt ve ambalaj sanayi ve diğer sektörler grubunun büyük kısmını oluşturan gıda ve ayakkabıcılık sektörü ilimizin diğer gelişmiş sektörleridir.

Tablo 7: Konya İli Yatırım Teşvik Belgelerinin Sektörel Dağılımı, Yatırım ve İstihdam Verileri*

Sektörler	Belge Sayısı	Top.Yatırım (Milyon TL)	Döviz (Bin Dolar)	İstihdam (Kişi)
İmalat	99	376.429.012	207.253	2.768
Hizmet	49	50.387.446	3.744	660
Tarım	2	11.632.632	1.121	64
Maden	-	-	-	-
Toplam	150	438.448.904	212.118	3.492

Kaynak: TC. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı *2005 yılı Ekim ayı itibarıyla

3.1.3. Konya'nın Rekabetçi Üstünlükleri

Konya'nın en büyük rekabetçi üstünlüğü şüphesiz ki sahip olduğu girişimcisi, girişimcilik kültürü ve altyapısıdır. Başlıca limanlara ve pazarlara olan uzaklık sorunlarına ve ulaşım eksikliklerine rağmen Konya, bu engelleri aşarak bölgesel bir cazibe merkezi olmayı başarmıştır. Bunun bir sonucu olarak da son yıllarda dış pazarlara açılmaya başlamış, Ortadoğu'dan, Afrika'ya, Avrupa'dan Asya'ya pek çok ülkeye ihracat yapmaktadır. Büyük çoğunluğu aile şirketi ve KOBİ'lerden oluşan Konya sanayisi, kurumsallaşma, finans gibi sorunlar nedeni ile pazarlama ve markalaşma yatırımlarını henüz istenilen seviyeye getirememiş olsa da bu durum markalaşma trendini bütünüyle etkileyememiş; Konya bölgesinde güçlü ve dış pazarlarda sürekli satışlarını artıran önemli markalara da sahip olmuştur. Konya, katma değeri yüksek markalar inşa etmeye başlayacak illerin başındadır.

İlimizin dış ticareti, ülkemiz dış ticaretinde yaşanan olumlu gelişmelere paralel olarak yükselişini sürdürmektedir. Bilindiği üzere ülkemizde birçok firma ihracatını, faaliyet gösterdiği il dışındaki illerde yer alan Gümrük Müdürlüklerinden yapmaktadır. Bu gerçek

Konya için göz önüne alındığında ilimizin yıllık ihracat rakamının 1 milyar dolar civarında olduğu tahmin edilmektedir.

İlimiz ihracat yapısı içinde makine alet ve parçaları ile otomotiv yan sanayi kalemleri önemli bir potansiyele sahiptir. Diğer taraftan ilimizin ihracatında yer alan ürün yelpazesi oldukça geniştir.

Tablo 8: İlimizden En Fazla İhraç Edilen İlk On Ürünün Sıralaması

S.N	İhracatta İlk On Ürün	S.No	İhracatta İlk On Ürün
1	Kazanlar, makineler	6	Muhtelif kimyasal maddeler
2	Motorlu kara taşıtı, aksamı ve	7	Kağıt ve karton mamul eşya
3	Aliminyum ve Aliminyum eşya	8	Yün, yapağıdan dokunmuş mensucat
4	Demir ve çelik ürünleri	9	Elk. Mak. ve cihaz aksam ve
5	Plastik ve mamulleri	10	Hububat, un, nişasta, pasta ürünleri

Kaynak: KTO 2005 yılı Kasım ayı itibarıyla

Konya firmalarının Konya Gümrüğü dışındaki tüm ihracatları ve ihraç ürünleri de eklediğimiz zaman, Konya ilinde 80 değişik alanda üretim ve toplam 1 milyar dolara ulaşan ihracat gerçekleşmektedir. Konya'nın fasıllar bazında ilk beş ülke ihracatı sırasıyla; makine ve mekanik cihazlar, plastik mamulleri, demir çelik eşya, motorlu kara taşıtı aksam ve parçaları, cam ve cam eşyadır.

3.1.4. Konya'da Organize Sanayi Bölgeleri ve Sektörel Dağılımları

Konya sanayisi yapısı itibarıyla diğer ülke illeri sanayilerinden farklı olarak aynı anda bir çok alanda faaliyet gösteren sektörleri içerisinde barındırmaktadır. Bu yapı dönemsel gelişmelere ve değişimlere uyum sağlamak konusunda avantajlar sağlamaktadır.

İlimizde I, II ve III. Organize Sanayi Bölgeleri Faaliyet göstermekte olup IV. Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması için yer seçimi aşaması tamamlanmış olup diğer çalışmalar devam etmektedir.

Tablo 9: Konya'da Organize Sanayi Bölgelerinin Durumu

Yeri ve Adı	Faaliyet Yılı	İşyeri Sayısı ve Kapasitesi	Alanı (Ha)
Konya 1. Org.San. Böl.	1971	180 Parsel	115
Konya 2. Org.San. Böl.	1974	226 Parsel	300
Konya 3. Org.San. Böl.	1995	343 İş yeri tahsis olundu.	900
Konya 4. Org.San. Böl.	-	Yer seçimi yapılmıştır.	441
Büsan Özel Org. San.	1996	460 İşyeri Faal	800

Ereğli 1. Org.San.Böl.	1995	71 Parsel (20 İşyeri Faaliyete Geçti)	300
Ereğli 2. Org.San.Böl.	1995	Çalışmalar Devam Ediyor.	230
Beyşehir Org.San.Böl.	1995	76 Parsel (Çalışm. Devam ediyor)	100
Akşehir Org.San.Böl.	1995	125 Parsel (Çalış. devam ediyor.)	100
Çumra Org. San. Böl.	1995	72 Parsel (3 İşyeri Faaliyete Geçti)	100
Seydişehir Org.San.B.	1996	Altyapı ve kamu çalış. dev. ediyor.	100
Kulu Org.San.Bölgesi	1998	Altyapı ve kamu çalış. dev. ediyor.	100
Karapınar Org.San.B.		Yer seçimi yapılmıştır.	100
TOPLAM			3.686

İlde bulunan toplam 60 küçük sanayi sitesinde 7.813 işyeri bulunurken bu iş yerlerinin istihdam kapasitesi ise 21.000 kişiye isabet etmektedir.

Tablo 10: Konya İli Küçük Sanayi Siteleri

Yeri	K. San. Site Sayısı	Toplam İşyeri	İstihdam Kapasitesi
Konya Merkez	25	4.504	13.000
İlçeler	35	3.309	8.000
TOPLAM	60	7.813	21.000

İlde, gıda sanayi 132 tesis sayısı ile ön sırada yer alan faaliyet kolunu oluştururken otomotiv yan sanayi 61 tesis sayısı ile ikinci sırada ve makine yedek parça sanayi de 60 tesis sayısı ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 11: Sektörlerine Göre Sanayi Tesisleri

Üretim Konusu	Tesis Sayısı
Gıda Sanayi	132
Orman Ürünleri	16

Kağıt ve Kağıt Ürünleri	12
Tekstil Giyim Deri Sanayi	16
Kimya Lastik Plastik Ürünleri Sanayi	45
Taş ve Toprağa Dayalı Sanayi	32
Metal Eşya Sanayi	32
Ziraat Aletleri ve Makine Sanayi	58
Otomotiv Yan Sanayi	61
Demir ve Çelik Diğer Metal Sanayi	29
Makine Yedek Parça Sanayi	60
TOPLAM	493

3.2. Konya'nın Yabancı Yatırımcılara Sunduğu Başlıca Avantajlar

❖ Ulaşım (Doğu ve Batı arasında stratejik konum)

Konya, ülkemizin ana ulaşımı sağlayan doğu-batı ve kuzey-güney yönlerinde uzanan karayolu bağlantıları ile önemli bir kavşak noktası halindedir. Mersin limanına 350 km, Antalya limanına ise 320 km mesafede yer almaktadır. Güney ve güneydoğuyu Batıya ve İstanbul'a bağlayan demiryolu, Konya ilinden geçmektedir. Sırp Cumhuriyeti, Polonya, Bulgaristan, Romanya gibi ülkelerle demiryolu ile yük taşımacılığı yapılan hat üzerinde Türk Hava Yolları'nın Atlas Jet'in İstanbul'dan günlük karşılıklı seferleri bulunmaktadır.

❖ Üretim maliyetleri

Euro bazında yıllık ortalama maaşı aylık orta düzey yönetici için 450 Euro işçi için saat başına 1,20 Euro'dur. Konya Organize Sanayi Bölgesinin toplam 407 MWA'lık kurulu güce sahip elektrik altyapısı mevcuttur. Konya bu konuda diğer illere nazaran avantajlı bir konumdadır.

❖ Haberleşme İmkanları

Konya'da her 1000 kişi başına ortalama 500 telefon hattı düşmektedir. En hızlı internete bağlanma süresi 2048 kbps'dir. Kablonet yatırımlarını hızlandırmış olup yerleşim yerlerinde mevcut olan altyapı yakın zamanda sanayicilere de götürülecektir. ADSL bağlantısı mevcuttur. Düz konumu ile Konya yatırım için ülkenin en uygun arazilerine sahip şehridir. Konya Organize Sanayi Bölgesinde tüm altyapısı hazır araziler mevcuttur.

- ❖ Anadolu'nun başkenti olması özelliği ile bölgenin tarihsel çekim merkezi olması,
- ❖ 30 milyon metrekare alana sahip Organize Sanayi Bölgesi,
- ❖ 80 bin öğrencisi bulunan Selçuk Üniversitesi ve rekabetçi teknoparkı,

- ❖ Türkiye'nin tahıl ambarı olması,
- ❖ Ucuz ve düz arazi varlığı, (Türkiye'nin en büyük ili)
- ❖ Metal dayanıklılığı sağlayan kuru havası,
- ❖ Deprem riskinin neredeyse sıfıra yakın olması,
- ❖ Sürekli artan iş gücü,
- ❖ Pek çok sektörde aynı anda gerçekleştirilen çeşitli faaliyetler
- ❖ Konya 33 bin KOBİ'si ile adeta bir KOBİ cenneti olması.

3.3. Konya'da İtalyan Yatırımcılar İçin Önerilebilecek Yatırım Alanları

a) Otomotiv Sektörü

Türkiye'de otomotiv yan sanayi sektörünün lokomotifi haline gelen ve Türkiye'nin en büyük metal işleme kapasitesine sahip olan Konya'da otomotiv sektöründe pek çok yatırım imkanı bulunmaktadır. Konya sanayisi en az bir otomotiv ana sanayisini destekleyecek kapasiteye sahiptir.

Konya'da otomotiv sanayi; 1 adet ana sanayi olmak üzere yaklaşık 2000 yan sanayi müteşebbisi ve 5000'in üzerinde sektör uzmanı, 4000'in üzerinde CNC tezgah, on binlerce muhtelif tezgah ile Konya otomotiv ana sanayine ve satış sonrası sektörüne hizmet vermektedir.

Konya otomotiv sanayisinde; hidrolik pompa, fren ekipmanları, hidrolik ve pnomatik sistemler, süspansiyon parçaları, emniyet aksamları, oto cam, koltuk, döküm ve dövme parçalar üretilmektedir.

b) Gıda Sektörü

Un değirmeni sektöründe dünya'da söz sahibi olan iki şehirden biri Konya, diğeri ise Milano'dur. Bu iki şehir arasında bu alanda ortak yatırımların geliştirilmesi teşvik edilmelidir.

Gıda sanayinde oldukça gelişmiş şehirler arasında bulunan Konya, ayçiçek yağı üretiminde günlük 360 ton kapasiteye ulaşmıştır ve son teknoloji ile tamamen otomatik üretim yapan pek çok modern tesisi bünyesinde bulundurmaktadır.

Konya Ovası Sulama Projesi ve Mavi Tünel Projelerinin tamamlanması ile birlikte özellikle organik tarım alanında Konya için büyük avantajlar doğacaktır. Projeler sayesinde Konya Ovası'nın yaklaşık %50'sinde sulu tarım yapılabilir, yılda 414 milyon metreküp su, Konya Ovası'nın verimli topraklarının canlanmasını sağlayacaktır. Sürdürülebilir kalkınma, tarımsal verimlilikte çeşitlilik, yeni istihdam olanaklarının sağlanması ve tarıma dayalı endüstrinin gelişmesi yine bu projeler ile sağlanabilecektir.

Söz konusu sulama projelerinin gerçekleşmesi ile birlikte; hububat, şeker pancarı, meyve, sebze, yem bitkileri, haşhaş yetiştirilebilecektir. Bölgede artan sulanabilir arazileri tarım ekonomisine büyük faydalar sağlayacaktır. Bunlar arasında öncelikle denize dökülen 410 metreküp Göksu nehrinin suyu sulamada ve enerji üretiminde kullanılabilir, ürün yelpazesinde düşük gelir getiren hububat oranı daha da düşecek, sulanabilir alanlara uygun ürünler ekilecek, bölgede yem ve yağ bitkileri, bakliyat, sebze gibi ürünlerin ekimi artacaktır.

Projeler sayesinde sulanabilen alanlarda ürün çeşitliliği artacak, bunların yanı sıra yem bitkileri alanları da artacağından büyük baş hayvancılık gelişecektir. Bu sayede işletmelerin gelirleri artacak, zaman ve iş gücü tasarrufu sağlanarak gelir seviyesinin ve sosyal refahın artması mümkün olabilecektir. Ayrıca atıl ve verimsiz durumda bulunan tarım arazileri işlenerek ülke ekonomisine katkılar sağlanacaktır. Farklı ürünler yetişmesi yanında artan ürün miktarı, bunların yerine işleyen entegre tarım tesislerine ve tarım sanayisine ihtiyaç duyacaktır. Bölge sanayi şehri konumuna gelerek aynı zamanda yeni istihdam alanları da oluşacaktır. Üretim ile birlikte ihracat kapasitesi artacak ve ülkemize döviz girişi sağlanacaktır.

c) Ayakkabıcılık Sektörü

Konya ayakkabı sektöründe önde gelen illerimizden birisidir. İtalya'nın tasarım konusundaki başarı ve deneyimi ile Konya'nın sektördeki üretim gücü birleştirilerek bu alanda bir çok ortak yatırım gerçekleştirilebilir. Ayrıca geliştirilecek olan işbirlikleri sayesinde iç tüketimde daralma yaşayan İtalya yapacağı ihracat ile satışlarını artırmaya çalışacaktır.

SONUÇ

İtalya ile ithalat-ihracat ilişkisi bulunan ülkeler sıralamasında 10. sırada yer alan Türkiye, kendisi için bu denli stratejik konumda bulunan 3.büyük partneri İtalya ile ticari ilişkilerini optimum düzeye çıkarabilmek için işbirliği çalışmalarına hızla devam etmektedir. Aynı şekilde Dev bir ekonomik güç olma yolunda ilerleyen Çin'in kendi ekonomisine yaptığı olumsuz etkiyi bertaraf etmek isteyen İtalya, Türkiye gibi kendisi için cazip konumda ülkelerle ticari alanda yeni yatırım alanları ve işbirlikleri oluşturmaya yönelmektedir.

Ağırlıklı olarak otomotiv yan sanayi, ayakkabı, metal işleme ve döküm sanayi, gıda ve tekstil sektörlerinde faaliyet gösteren Konya'nın, İtalyan yatırımcılar ile geliştirebileceği pek çok işbirliği alanı bulunduğu açıktır. Ülkelerin ulusal kalkınmalarının sürdürülebilirliğini sağlayabilmeleri noktasında öncelikle uluslar arası alanda sağlayabilecekleri işbirliği fırsatlarını en iyi şekilde değerlendirmelerinin faydası bir kez daha vurgulanmalıdır.

KAYNAKÇA

Organize Sanayi Bölgeleri

Konya Valiliği

Dış Ticaret Müsteşarlığı

<http://www.cerkezkoytso.org.tr>

<http://www.turkpartner.dem>

http://www.otam.itu.edu.tr/konferanslar/REMTECH_Yavuz_CABBAR_Sunut

<http://www.dtm.gv.tr>

<http://www.deik.org.tr>